

Szerkesztőség és kiadói hivatal:

Egressy-utca 27-ik sz. a I-ső kör), a Lux-féle házban van, hová a lap ugy szellemi, mint anyagi részét illető minden közlemény intézendő.

BÁCSKAI ELLENŐR.

Társadalmi, közművelődési, szépirodalmi és közgazdasági közlöny.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidéken postán küldve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 frt 50 kr

Egyes szám ára: 10 kr

Megjelenik hetenként kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Csak bérmentes levelek fogadtnak el s kéziratok nem adatnak vissza.

Háromhasábos nyilttér sora 20 kr.

Olvasóinkhoz!

Az új évnegyed alkalmából nem mulaszthatjuk el figyelmeztetni tisztelt olvasóinkat az előfizetések szives megújítására.

Lapunk eddigi iránya s tartalma legyen biztosíték a jövőben. Ez alapon ajánljuk lapunkat a nagy közönség jóakaratóba s kegyes pártfogásába.

A jóakaró támogatást nem személyes érdekek számára kérjük, hanem a közügy részére, melynek érdekeit személyeskedéstől menten, teljes tárgyilagossággal kívánjuk szolgálni és erőinktől telhetőleg előmozdítani.

Az előfizetési feltételek maradnak a régié s a lap homlokán foglaltatnak.

A „Bácskai Ellenőr“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

„Minden rendben van.“

Mamuzsich Lázár polgármester a Milassin Ignác-féle sikkasztások után oly tartalmu jelentést adott a közönség, valamint a képviselő testület megnyugtatására, hogy a torony alatt minden rendben van. A polgármester észjárásában az utóbbi időkben furcsa furdulat állhatott be, hogy a megállapított visszaélések és sikkasztások előtt szemtelenség és hogy minden levőnek találja még az oly mérvű sikkasztásokat is, a melyeknek nyomása alatt kénytelen a házi pénztárnok állását is feláldozni.

A házipénztárnok nem a polgármester szép szemeiért, jó tanácsáért

hagyta el az állását, hanem tette ezt félelemből, hogy bűnös cselekedetei, büntetőjogi megtorlás alá ne kerüljenek. A polgármesternek ez a lemondás kedvezett annyiban, hogy az egész bűnös üzelmeket könnyebben elpalástolhatónak hiszi.

Mi ellenben azt hisszük, hogy a polgármester csalódnai fog feltevésében, mert Milassin Ignác sikkasztásai csak most lemondása után esetről-esetre jönnek napfényre. — s így csak most érthető a polgármesternek a közgyűlésben föltűnt azon eljárása, hogy azon kérdés elől — miszerint a vizsgálat után történtek utólagos befizetések a sikkasztó pénztárnok részéről — kitért. Persze! a polgármester jól tudta, hogy kettős örvény közt van s ravaszágával elérni óhajtotta azt, hogy az örvényeket kikerülheti, — ámde pocsoltyába került maga is akkor, amidőn a bűnös üzelmek palástolására vállalkozott.

Ha a polgármester ezen cselekményével szembeállítjuk a Hevér Géza halála után történt esetben követett eljárását, akkor a polgármester egyéniségét a legtisztább tüvegen át megláthatjuk, mert hát vakmerősége odáig terjed, hogy a városi közönség által puritán becsületességüknek ismert szegény Hevér Géza halála után sikkasztónak bélyegezze.

E lap hasábjain „Rablás a koporsónál“ című közleményben *) ismertettük annak idején, hogy miként rablatott ki Hevér Géza hagyatéka. Köz-

*) Lásd lapunk f. évi 48. számában. Szerk.

leményünk oly sujtó volt, hogy az elégtétel kérés elől csak az térhetett ki akinek jellemről és annak tisztaságáról fogalma sincs. A rendes elévülési idő elmúlt anélkül, hogy a törvényes elégtétel szorgalmaztatott volna. S mi azt előre tudtuk, mert igaz dolgot közöltünk.

A polgármester ezen feltűnő tények dacára beérve azzal, hogy vizsgálatot tartott, — felmentve önmagát minden felelősség alul.

Mi a polgármester ezen elasztikus s csakis saját személyét érintő fölfogásához hozzá nem szólunk, mert hát ezzel csak magát photografálja, ha a szegény elhunyt Hevér Géza sírjában sikkasztónak nem bélyegzi, — azonban a f. évi 301. számú elnöki intézkedés és végzése után jogunk van a polgármestert kérdőre vonni, hogy honnan merítette ő a jogot, az alapot Hevér Géza sikkasztással vádolni.

A famozus polgármesteri végzést szószerint közöljük annak felemlítése mellett, hogy ez ügyben a bűnvádi feljelentés immár benyújtott a helyb. kir. törvényszékhez s hogy a polgármester ez ügybeni eljárását legközelebb bonckés alá vesszük. Egyelőre a közönség figyelmébe ajánljuk azt, hogy a polgármester saját határozatában maga beismeri, hogy a „Szabályrendelet“ a pénzkezelést illetőleg be nem tartatott, hogy tehát a polgármester az ellenőrzést nem gyakorolta s hogy ezzel maga beigazolta, hogy állását betölteni nem képes.

A kérdéses végzés így szól:

A „BÁCSKAI ELLENŐR“ TÁRCÁJA.

Az első ránc.

Friss vidorsággal kelt fel reggeli álmából, mint minden ifju leány, kinek első gondja ébredésekor szobaleányától édes álmai megfejtését kéri.

— Zavart és határozatlan álmok, mint a kisasszonyé is ma — felelt Julcsa, a szobaleány — örömet, jót jelentenek.

S ő — a hamis — nevetett, mert mindig nevetni szokott, nem azért, hogy alabastromfehér, apró fogait mutassa, csak éppen azért, hogy nevéssen, nevéssen éppenugy, mint énekelünk, ha szívünk dallal van tele, s költők leszünk, ha a szívet édes költészet tölti be.

Oda ült tükre elé, az ébredés harmatával szemében, tíz órai alvás biborpirjával arcán, életkedv, boldogságtól tultelt kebelével.

— Julcsa! kiáltott siránkozó hangon, én ma sokkal csunyább vagyok, mint egyébkor, mint tegnap!

Már ebben a tekintetben Julcsának egészen más véleménye van. Ő is meg az egész világ napról-napra szebbnek találják a kisasszonyt.

— Tehát azt hiszed, hogy nem változtam meg?

— Bocsánat, sőt igenis, kisasszony folyton változik, de — előnyére.

— Huzd csak errébb azt a függönyt, jobb világításban akarom magamat látni.

— A kisasszonynak nem kell félni a leg-erősebb fénytől sem.

A szabadon beömlő sugarak teljes fényben világították meg fölséges alakját. Az ifju nő mosolygott, ily szépnek látva önmagát, megcsodálta szép fekete szemét, hosszú lelógó gesztenyeszin haját, rózsapiros ajakát, arcát és hogy kezei fehérségét jobban kiemelje, hosszasan, álmodozva simította végig vele a szép homlokát hattyúnyakáig. — — — «Oh milyen gyönyör, milyen boldogság szépnek lenni!»

Egyszerre mutatoujja egy kicsike kis ráncot, de igen, igen kicsinyke ráncot akadt meg, az arc ama részén, a mely szájszeglet s az áll között van.

Hevesen ugrott fel a karos-székből s egész erejéből kiáltá!

— Julcsa! Julcsa! jöjj hamar, mi ez?

— Semmi kisasszony, egy kis sebhely.

— Én még nem vettem észre soha.

— Azért, mert rég nem nézte magát teljes világításban, nyitott függönyök mellett.

— Ne tréfálg, Julcsa! Hiszen alig néhány napja vannak függönyeim és napon sokszor nézek a tükörbe . . . Istenem, ha ez ránc lenne! . . .

Elsápadt erre a gondolatra.

— De kisasszony, kérem, legyen nyugodt. Huszonkét évvel, oly hölgy arcának, mint a kisasszonyé, egyáltalában nincsenek ráncai. Legyen meggyőződve, hogy csak egy kis sebhely.

— Ah, ne bosszants, menj!

— A mint egyedül maradt, elkeseredetten kezdett sirni. Sirás közben észre vette, hogy a ránc nagyobbodik és már szájjáig ér.

Hirtelen felhagyott a sirással, nehogy a ráncot növelje.

— Persze, könnyeim, sok sirásom okozák ezt az utálatos ráncot, Ez a következménye, ha valaki sokat és nagyon érez.

És a mint gondolkozott, ugyan melyik volt az a könnyelmű, hűtlen udvarló, a kinek ezt a borzasztó ráncot köszönheti, két vidám ifju szerelem ébredt fel beune, s a mult k

301. eln. 892. sz.

Szabadka szab. kir. város polgármestere, Antunovits Andor I-ső alkapitány, a kapitányi hivatalban őrzött hivatalos pénzek elsikkasztása tárgyában fenti szám alatt Kuthy Mihály II. alkapitány, Czuczy Ferencz irnok és Scossa Zoltán tüzoltó parancsnok ellen beadott jelentése folytán a megtartott előnyomozás és a számvevőség jelentése alapján következőleg

Végzett.

Antunovits Andor városi I. alkapitány által Kuthy Mihály II. alkapitány, Czuczy Ferencz irnok és Scossa Zoltán tüzoltó főparancsnok ellen emelt s 301. eln. 892. sz. a. iktatott panaszfeljelentés, *) mint eljárásra alkalmatlan félre tételik s ez ügyben panaszlottak ellen az eljárás beszüntetetik.

Indokok:

Panaszos feljelentésében előadja, hogy Hevér Géza volt rendőrkapitány elhalálása után Scossa Zoltán tüzoltó főparancsnok az elkunyt özvegyéhez ment, ettől a rendőrkapitányi hivatalban levő pénzszekevény kulcsát elkérte, ezzel a főkapitányi szobában Kuthy Mihály h. főkapitány és Czuczy Ferencz kapitányi irnok jelenlétében a pénzszekevényt minden megbízás nélkül felnyitotta s abban mintegy 900 frt hiányt constatáltak. Előadja továbbá, hogy ennek megtörténte után özv. Hevér Gézánét azon fenyegetéssel, hogy ha a 900 frtnyi hiányt nem pótolja, nyugdíját fogja veszteni, annak potlására szolitották fel, ki ezen összeget panaszlottaknak ki is fizette; minthogy pedig ezek szerint egyrészt hivatalos pénzek elsikkasztása, másrészt a sikasztás elutasítása látszik fenn forogni és pedig annál is inkább mert a pénzszekevény egyik kulcsát állandóan Czuczy Ferencz kezelte s nevezeteket a pénztárvételére senki sem jogosította fel, továbbá mert Hevér Gézát mindenki becsületes embernek ismerte kér szigorú vizsgálatot.

Panaszosnak ezen jelentése folytán az előnyomozás folyamatba tételén úgy panaszlottaknak és Hevér Gézánának kihallgatásával minden kétséget kizárólag meg lőn állapítva,

*) A panasz feljelentést lásd lapunk f. évi 50. számában. Szerk.

ves, csintalan emlékei kicsalták a nevetést szemeire, ajkára és ő kacagott hosszasan szivből azok fölött a régi tarka-barka bohóságok fölött.

Nevetése alatt újra észrevette, hogy a ránc mindig nagyobbodik és csaknem arcába mélyed.

Hirtelen megszakította nevetését, hogy ne nagyobbodjék az a ránc.

És mondjanak, tegyenek neki akármit, ő mindig részvétlen, hideg marad. Összeszorított ajkakkal, mozdulatlan vonásokkal, mintha mérványból öntötték volna, hallgatja a legmegindítóbb, legmegrázóbb események festését, ép úgy, mint a legfurcsább, legneveltségesebb történeteket.

Az előtt a divatlapot járatta, most politikai lapot tart.

Alig eszik, s úgy kerüli a társaságot, mint a halálos bünt.

És ő előtte összeomolhatna a világ, ő még sem mozdítaná meg egy vonását, sem sírásra, sem nevetésre.

Szegény, szerencsétlen nő! Hát még, ha a második ránc is megjő?!

Sarkady.

miszerint néhai Hevér Gézának a hivatalából betegsége folytán történt kimaradása vagyis 1892. február 12-ike óta betegsége ideje alatt a kapitányi hivatalban levő Wertheim szekrény mindkét kulcsa a volt rendőrkapitány intézkedése folytán állandóan Czuczy Ferencz kapitányi irnoknál volt.

Eszertint tehát megvan döntve panaszosnak feljelentésében foglalt s általa az iratok mellett fekvő XI. sz. jkvben egyébként is vizsavont azon állítása, hogy Scossa Zoltán tüzoltó főparancsnok a Wertheim szekrény kulcsát kérte volna el özv. Hevér Gézánétól s ezen kulccsal Kuthy Mihály és Czuczy Ferencz együttes jelenlétében nyitották volna ki a kérdéses pénzszekevényt.

Özv. Hevér Gézáné vallomása valamint panaszos nyilatkozata szerint is — Scossa Zoltán néhai Hevér Géza író asztal fiókjának kulcsát kapta meg az özvegytől, s ennek határozott utasítására nyitotta fel annak fiókjait mely ténykedésnél egyedül csak Kuthy Mihály volt jelen.

Hogy ez alkalommal a panaszos által elsikkasztottak mondott összeg nem-e volt az íróasztal fiókjában, továbbá hogy az a néhai által betegsége sulyosabbra fordult után nem-e hagyatott vissza Czuczy Ferencz által egyedül kezelt Wertheim szekrényben — az előnyomozás szintén folyamatba tételén, részint ennek alapján, részint a számvevőség jelentése alapján be lőn igazolva miszerint a kapitányi hivatalnál befolyó pénzek Hevér Géza életében illetve annak betegsége előtt 1890. évi október hó elejéig akkép kezeltettek, hogy azokat Czuczy Ferencz irnok beszedte elnaplozta s a Wertheim szekrény kisebbik fiókjába — melynek kulcsa állandóan nála volt — külön couvertokba elhelyezte s azokkal a szekrény külső kulcsát állandóan magánál tartá. Hevér Gézával a szervezési szabályrendelet 91. §-ában előirt negyedévenkénti időben elszámolt mely pénzeket aztán Hevér Géza magához vett s nyomban az elszámolás után a tanácshoz beterjesztett.

Be lőn igazolva továbbá, hogy ezen rendszertől néhai Hevér Géza 1891. január 1-én már eltért, amennyiben 1890. év október-decemberi évnegyedben befolyt s a házipénztárt illető díjakat nem terjesztette be a hivatkozott szabályrendelet 91. §-ához képest nyomban az elszámolás után 1891. évi január hó első napjaiban, hanem a pénz átvételét Czuczyval szemben elismervén azt magához vette s csak négy hónap multával vagyis 1891. évi ápril 4-én küldte a házipénztárba.

Az 1891. évi január-március havi bevételek a néhai által újabban megállapított ezen rendszer szerint ugyaoazon év július 31-én — az 1891. évi ápril-juniusi valamint a július-szeptemberi évnegyedben befolyt pénzek pedig 1892. évi január hó 12-én tehát az elszámolás után 6 hónap multával lettek a tanácshoz beterjesztve.

A pénz beterjesztésére vonatkozó s a szervezési szabályrendelet 91. §-ában előirt rendszertől való eltérésnek rugója, a megejtett vizsgálat szerint azon anyagi zavarokban keresendő, melyben a néhai az utóbbi időben szenvedett. A számvevőség jelentése szerint ugyanis Hevér Géza a város közönségének 1540 frt 53 kr. előleggel tartozott, melylyel egyáltalán el nem számolt; nevének bemondása szerint körülbelül 13—14 ezer forint egyéb adóssága is volt, melynek kamatai ha figyelembe vesszük hogy nevezettnek VIII. kór fűzfás utcában 3 13. sz. a. egy földszintes házon kívül, mely jövedelmet nem hajtott, egyéb vagyona nem volt — a tisztii fizetéséből alig

voltak fedezhetőek — a pénz elszámolásra a néhai által újabban megállapított rendszer értetődővé válik.

Minthogy a megtartott előnyomozás szerint Hevér Géza és Czuczy Ferencz között a házipénztárt illető s a kapitányi hivatalhoz befolyt pénzekre nézve az elszámolás negyedévenként szabályszerűen megtörtént, s a befolyt pénzeket néhai Hevér Géza negyedévenként mindig magához vette mely körülmény a pénztári napló vonatkozó tételei után saját kezűleg irt elismervénye is igazolt, nyilvánvaló s beigazolt ténynek volt veendő, hogy az 1891. évi október-decemberi évnegyedre különböző büntetések címén befolyt 492 frt 70 krt, — s ugyanezen idő alatt ipardíjak és ipari büntetések címén bevételezett 365 frtot, vagyis panaszos által elsikkasztottak mondott, s összesen 857 frt 70 krt levő összeget, melynek 1890. évi 31-én történt átvételét ezen szavakkal «a pénz nálam» néhai Hevér Géza a pénztári naplóban sajátkezü aláírásával ismerte el — a fennebb jelzett s általa megállapított rendszer szerint nem 1892. évi január havában szándékozott beterjeszteni, mivel a fentiek szerint 1892. évi január 12-én az 1891. évi július-december hónapokban befolyt pénzeket adta át a házipénztárnak, hanem csak 1892. évi ápril esetleg július havában.

Igazolja ezen körülményt egyébiránt még az is, hogy Hevér Géza a kérdéses 857 frt 70 krt 1892. évi december 31-én vette át, február hó 12-ig tehát másfél hónapig még a hivatalba járt. s dacára annak, hogy a pénz beterjesztésére vonatkozó jelentést elkészítette s aláírta, a pénznek illetékes helyre leendő juttatása iránt egyáltalán nem intézkedett, azt sem Czuczy Ferencznek, sem Kuthy Mihálynak át nem adta — később pedig betegsége által abban akadályozva lévén, nyilvánvaló, hogy ezen összeg sem a Czuczy Ferencz által 1892. évi február 12-étől kezdve egyedül kezelt Wertheim szekrényben bent nem volt, sem pedig a Scossa Zoltán által Kuthy Mihály jelenlétében felnyitott író asztal fiókjában nem volt található s így panaszlottak által elsikkasztható sem volt.

Minthogy ezek szerint panaszlottakat még a gyanu sem terheli s minthogy a fennebb jelzett összeg Hevér Géza halála után annak özvegye által megtérítettett annál fogva ez ügyben a panasz jelentés félre tétele mellett panaszlottak ellen a további eljárást beszüntetni kellett.

Miről méltóságos Kállay Albert főispán Szegeden, Antunovits Andor I-ső alkapitány panaszos, Kuthy Mihály II. alkapitány, Czuczy Ferencz irnok, Scossa Zoltán tüzoltó parancsnok panaszlottak, özv. Hevér Gézáné és Vojnics Máté tisztii ügyész értesítettek.

Szabadkán, 1892. évi aug. hó 21-én.

Mamuzsich Lázár,
polgármester.

A bácskai bronzleletek.

Dr. Hampel József, tud. akadémiai tag és egyetemi tanár, régóta foglalkozik a magyar honi bronz-kultúra történetével s e tárgyra vonatkozó nagy művének: «A bronzkor emlékei Magyarhonban», második kötete csak emlént jelent meg. E kötet bennünket bácskaikat is közelebből érdekel, amennyiben az országban eddig előfordult bronzleletek között a Bács-Bodrogh vármegye területén talált bronzokat is felöleli és ismerteti. Vármegyénk területén eddig nem sok gondot fordítottunk bronzleletek összegyűjtésére, és innen van, hogy dr.

Hampel tudós régészünk mindössze csak három leletet (a bacsit, szabadkai és zentait) képes felsorolni.

Ujabb időben, mióta a vármegyei történelmi társulat a régiségek összegyűjtésével is foglalkozik, e vármegye területéről más bronz tárgyakat is ismerünk, melyek részint magán kezekben vannak, részint történelmi társulatunk gyűjteményében őriztetnek.

Ezen és a most dr. Hampel által publikált leletek bármily csekély támpontot szolgáltatnak is arra, hogy azok alapján a Bácskáság bronzkoráról hozzávetőleg is szólni lehessen, mindazáltal lényeges kiegészítő gyanánt járulnak e leletek az ország praehistóriai általános jellemzéséhez. A bácskai tárgyak anyaguk, jellegük és típusuk szerint nem ütnek el a magyarhoni többi bronzleletektől és ez azt bizonyítja, hogy itt sem valamely önálló bronz kultúrával, hanem a hazánk kelte kori kulturáját kiegészítő kultúra töredékeivel van dolgunk, és éppen azért nagy szükség van minden egyes leletre nem csak a bácskai helyi őstörténet, hanem az egész u. n. magyarhoni bronzkultúra teljességének szempontjából is.

Dr. Hampel jeles műve széles körben fogja népszerűsíteni a bronzkor régészeti jelentőségére s e kultúra leleteinek értékére vonatkozó tudományos elveket. De e művet bácskai szempontból egyébként is nevezetesen tartjuk, mert azt látjuk, hogy a bacsodrogh-vármegyei történelmi társulat archológiai munkásság az országos tudományos-sága szempontjából sem valami meddő, amennyiben dr. Hampel e nagy fontosságú műve a mi történelmi társulatunk Évkönyvében megjelent adatokat is felöleli. Jól esik látnunk, hogy a bácskai történelmi társulat működése nem enyészik el nyom nélkül, hanem forrás és támasz gyanánt szolgál az oly országos jelentőségű tudományos művek létrehozatalánál is, mint milyen dr. Hampel jeles műve, melyben a bácskai bronzleletek egyenesen a mi történelmi társulatunk Évkönyvében eddig publikált adatok alapján állítottak össze.

Dr. Hampel könyve tehát világosan mutatja, hogy a bácskai történelmi társulat működése nemcsak a lokális történelem és régészet, hanem az országos szaktudományosságra való tekintetből is fontos, és az a tudat, hogy e társulat működésének tudományos eredményei a központi szakkörök által kellőképpen értesítve is lesznek, csak kitartható munkásságra ösztönözheti a bacsodrogh-vármegyei történelmi társulat érdemes vezető férfait és lelkes tagjait.

Muhoray Alfonz.

A szabadkai löversenyek.

Szép, verőfényes idő kedvezett a vasárnap d. u. lefolyt löversenyeknek. Óriási közönség nézte végig az érdekes futamokat. A versenyek rendezése szépen folyt le; azonban nagy hiba volt az, hogy a kemény gyep utat a közönség elől elzárták és az ezrekre menő közönség (köztük temérdek hölgy is) kénytelen volt a vasúti megálló helytől nagy kerülő-utakon — homok tengerben — a versenytérre lábalni. Ezen jövőre okvetlenül segíteni kell. A versenyek különben így folytak le:

A verseny bizottság tagja voltak: Birák: dr. Antunovich József országos képviselő, Muzsich Lázár polgármester, bajsai Vojnich Imre földbirtokos, intézőség: Nagy Ákos cs. és kir. huszárfőhadnagy, Varga Ágoston föld. birtokos, Törley Antal földbirtokos, id. bajsai

Vojnich Sándor földbirtokos, bajsai Vojnich Simon földbirtokos, indító: Bezeredy István cs. és kir. huszár főhadnagy, Gábrly László, verseny titkár és mázsáló: Birkás Kálmán.

I. Szabadkai hölgyek dija. Tisztelet díj (200 frt értékű ezüst antik táca). Táv. 1800 m. Futottak: Vojnich Oszkár 4 éves »Pipiské«-je, gr. Szirmay Sándor huszárfőhadnagy, 6 éves »Emmá«-ja és Müller Mátyás huszárfőhadnagy 5 éves »Marcsá«-ja. Elsőnek: Vojnich Oszkár, másodiknak: gr. Szirmay Sándor érkezett be.

II. Egyesületi díj. Elsőnek: 400 frt, másodiknak 50 frt és a tétek. Táv. 1600 m. Futottak: Mikovics Sándor 6 éves »Pajtás«-a dr. Vojnich Lajos 5 éves »Marcsá«-ja, Nagy Ákos főhadnagy 4 éves »Pipacs«-ja, Müller Mátyás főhadnagy 5 éves »Matyi«-ja, és Vojnich Oszkár 4 éves »Zergé«-je. Elsőnek Nagy Ákos, másodiknak: Vojnich Lajos érkezett be. Mikovics lova közel a célpontnál kitört.

III. Mezei gazdák dija. Elsőnek: 300 frt, másodiknak: 50 frt, harmadiknak: 25 frt. Táv. 1200 m. Futottak: Bogosics Félix 3 éves »Tápió«-ja, Vujkovics Cz. György 3 éves »Csipeké«-je, (lovagolta a tulajdonosuk 12 éves István fia), Sztancsics József 4 éves »Minká«-ja, Peics T. Antal 6 éves »Jack«-ja, Vukov Félix 4 éves »Holló«-ja és Vujkovics Cz. Lőrincz 3 éves »Revolver«-a. Elsőnek: Vujkovics Cz. István, másodiknak: Vujkovics Cz. Lőrincz és Peics T. Antal lovai egyszerre érkezett be. A verseny bírák e futamot holtversenynek nyilvánították s így a verseny végén újból futottak. Elsőnek: Péics T. Antal lova egy ló fejjel érkezett be.

IV. Gátverseny. Tiszteletdíj (ezüst serleg) és 500 korona. Táv. 2400 m. Futottak: Joanovics J. főhadnagy 6 éves »Bátor«-ja (lovagolta Ebner Viktor főhadnagy), Müller Mátyás 4 éves »Usus«-ja, Rohony Lőrinc 8 éves »Csapodár«-ja (lovagolta gr. Szirmay Sándor főhadnagy), Rupp János főhadnagy 4 éves »Kesely«-e (lovagolta Vojnich Oszkár). Elsőnek: Müller Mátyás, másodiknak: Vojnich Oszkár érkezett be. Ebner az elindulás után csakhamar lebukott lováról, de nem történt semmi baja.

V. Szabadka sz. kir. város dija. Elsőnek: 400 frt, másodiknak: 100 frt, harmadiknak: 25 frt. Táv. 1600 m. Futottak: Mikovics Ágoston 6 éves »Pillé«-je (lovagolta Mikovics Sándor), Varga Ágoston 4 éves »Vigyáz«-ója (lovagolta Nagy Ákos főhadnagy), id. Vojnich Sándor 5 éves »Pipiské«-je másodikban (lovagolta dr. Vojnich Lajos), Vojnich Oszkár 4 éves »Nefejejs«-e. Elsőnek: Mikovics Ágoston »Pillé«-je egy fél fejjel, másodiknak: Vojnich Sándor »Pipiské«-je, harmadiknak: Vojnich Oszkár »Nefejejs«-e érkezett be. Ha a »Pipiske« a hölgyek díjáért nem versenyez, úgy a híres »Pillé«-t könnyen legyőzhette volna.

VI. Nyeretlenek versenye. Elsőnek: 100 frt, második a tétek összegét nyeri. Táv. 1200 m. Futottak: Törley Gyula 5 éves »Száli«-ja (lovagolta Nagy Ákos főhadnagy), Vojnich Béla 4 éves »Pává«-ja, Komáromy Pál 5 éves »Mérgek«-se és Mikovics Sándor 6 éves »Pajtás«-a (másodikban). Elsőnek: Mikovics Sándor, másodiknak: Vojnich Béla érkezett be.

VII. Kettős fogatok versenye. (Másnap, hétfőn d. u. 3 órakor, a sándori dülő uton folyt le). Elsőnek 200 frt, második: a tétek összegét nyeri. Táv. 15 kilom. Versenyeztek: Ifj. Vojnich Sándor 8 éves »Gyöngy« és 9 éves »Remek« lovai. Hajtotta: Vojnich Oszkár. Dr. Vojnich Lajos 8 éves »Dáma« és Mészáros

Antal 5 éves »Bibor« lova. Hajtotta: Mészáros Antal. Vojnich Béla két 8 éves pejkancaja. Hajtotta: a tulajdonos. Elsőnek: Mészáros Antal 36 p. 59 mp. alatt, másodiknak: Vojnich Oszkár 39 p. 13 mp. $\frac{3}{4}$ alatt érkezett be.

Színház.

A vidéki társasélet egyik főtenyezője a — színház; mindannyian ismerjük a tényező hatását különösen városunkban, ahol a közönség színe-java a színházban ad egymásnak találkat, — mert ide nem csak a műélvezet, hanem a társasélet kívánalma is vonja. Aztán alig van tényező, mely a nyelv ápolására, terjesztésére hathatósabb benyomást gyakorolna a színészetnél. Nekünk magyaroknak kétszeres okunk van sulyt fektetni színügyünkre mert általa benn a hazában is hódíthatunk, a mire pedig nagy szükségünk van. Nekünk nemzeti nyelvünket nemcsak fentartani kötelességünk de arra is kell törekednünk, hogy az minél nagyobb tért foglaljon el társadalmunk minden rétegében.

Színészeink hétfőn este megérkeztek s az előadások sorozatát szerdán este a »Kis molnárné« című ismert operettel megkezdették. A színtársulatról még most bírálatot nem mondhatunk, hanem a bemutatott névsor után itélve az nagyobbára tehetséges színészeknek lenni ígérkezik kik tehetségüket igyekezettel párosítva az unalmas téli estéket élvezetessékké, színházlátogató közönségünkben pedig a színészet iránti előszeretettel s pártolási hajlamot — mely a közelmúltban csökkent — felújítani és hatványozni hivatva vannak.

S ez egyuttal óhajunk is.

Szabadka város lelkes közönsége a tehetséges és iparkodó színészek iránt mindenkor elismeréssel szokott lenni és a pártolás tekintetében is tudja mi a kötelessége.

A mi bennünket illet, mi is iparkodni fogunk támogatni a színészet ügyét. Hízlegéssel nem élünk, de gáncsokodás sem lesz kenyerünk. Egyszóval igazságosan irunk: elismerjük a jót, tehetségest és megróvjuk a rosszat.

Ha már láttunk pár előadást akkor bővebben fogunk szólni, most csak annyit mondunk: hozott Isten benneteket szerető körünkbe s adjon az ég kitartást, türelmet és buzgóságot célotok eléréséhez.

Legyetek üdvözölve!

Helyi és vidéki hírek.

— **Előfizetési felhívás!** Tisztelettel felhívjuk a n. é. közönséget, hogy az előfizetéseket mielőbb megújítam méltóztassék, hogy továbbra is a lap szétküldésében semmi zavar ne történhessen. Azon tiszt. előfizetőinket is kérjük, a kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, hogy kiadóhivatatalunkhoz tartózsukat beküldeni sziveskedjenek, miután nekünk is kötelezettségeink vannak. Vidéki előfizetőink legkönyebben postautalvánnyal eszközölhetik.

— **Október 6.** Negyvenhárom éve annak, hogy e gyászos emlékü napon oltatott ki a nemzetünk szabadságáért küzdő aradi tizenhárom vértanu drága élete. Életükkel adóztak a halhatatlan dicsők nemzetünk szabadságáért. Halálukból élet, üdv fakadt a nemzetre. Kihulló vérük minden csepje honszerelmük maradandó pecsétje. Kihült poraik az anyaföld pihentető ölében nyugosznak, az aradi sir-takarja szabadságharcunk eme vértanuinak porladó testrészeit. Keressük fel a szabadságunkért elveszett vértanuk sírját s áldozunk azon

a hála- és kegyelet áldozatával. Legyen ez a nap az aradi vértanúk emlékének szentelve. Ez a nap városunk közönségének is gyásznapja, mert e napon átérezzük azt, hogy mivel tartozunk azon dicsők, azon halhatatlanok emlékének akik szabadságunkért haltak meg. Ünnepejük tehát, ünneplésünk legyen a kegyelet ünnepe! — A szabadkai dalegyesület ma csütörtökön d. e. 10 órakor a szt. Ferenc-rendiek templomában az **1849 évi október 6-án** kivégzett 13. vértanu lelki üdvéért gyászsztentiszteletet rendez. Jelenjünk meg minél nagyobb számban ezen gyász ünnepélyen s tömeges meg jelenésünkkel mutassuk meg, hogy midőn sajtó kegyelettel emlékezzünk meg szabadságunk hősi martírjairól elveiket a melyekért nemcsak hősileg küzdeni de meghalni tudtak, lelkünkbe véstük önfeláldozó nemes példájukat készek vagyunk bármikor ha hazánk függetlensége s magyar szabadságunk megtámadtatnék!

— **Kinevezés.** Ő Felsége a király dr. Radány Dezső a szabadkai kir. törvényszéki jegyzőt a topolyai kir. járásbíróhoz albiróvá nevezte ki.

— **Gr. Apponyi Albert fogadtatása.** Jeleztük már lapunkban, hogy a nemzeti-párt vezére gr. Apponyi Albert folyó hó 15-én Zomborba érkezik, hogy a bács megyei ellenzék szíves meghívásának eleget tegyen. A látogatás a bács megyei ellenzéknek szól, minél fogva a fogadtatási ünnepélyen részt fog venni a megyei ellenzék egyes választó kerületekben megalkotott küldöttségek által. A fogadtatás már a megye határán Kis-Szálláson veszi kezdetét, hová a megyei s városi ellenzék polgárok üdvözlő küldöttsége a nemes gróf elé megy s vele együtt tér vissza (Szabadkán keresztül, honnan a vonat d. u. 2 óra 10 perc indul) Zomborba. Zomborba gróf Apponyi s kísérete d. u. 1/4 órakor érkezik, és az indóháznál diszfogatok s lovasbandérium fogja várni. Az ünnepélyes üdvözlés után a menet Szemző István pártelnök házához vonul, hol a gróf Apponyi szállva leend. Este 7 órakor a megyei s városi ellenzék fáklyás-menettel tiszteli meg ez alkalommal Bács megye valamint a város ellenzék polgárainak érzelmeit a párt egyhangu megbízásából egyik szónoka dr. Donozlovits Vilmos orvos fogja tolmácsolni. — F. hó 16-án d. u. 2 órakor diszebed lesz a „Vadászkürt” szálló összes termeiben, a melyre jegyek 2 frt 50 krjával Lallosevits Jakab párt alelnökénél f. hó 15-éig bezárólag lesznek válthatók. Azontul jegyek ki nem adatnak. A bács megyei nemzeti párt ez alkalommal az egész ország színe előtt be fogja mutatni életrealóságát s gr. Apponyi Albert elvejéhez való tántoríthatlan ragaszkodását.

— **A kolera Budapesten.** Hivatalosan konstatálva van, hogy Budapesten már több halat el ázsiai kolerában, — a betegség azonban járványszerűleg még nem lépett fel. Ez a körülmény a legmesszebb menő óvó rendszabályok megtételét parancsolja nemcsak a fővárosnak de nekünk szabadkaiaknak is, kik a fő- és székvárossal vasúti közlekedéssel vagyunk szorosán összekapcsolva. Senki sem ismeri a kolera utjait s így el lehetünk készülve, hogy valamelyik nap nálunk is felüti fejét, — hála Istennek eddigelé még tisztán állunk. Felhívjuk tehát városunk tisztifőorvosát: Kertész Sándort és rendőrkapitányunkat: Szalay Mátyást, hogy minden előforduló esetben a leplezetlen valóságot tárják elő közönségünknek, mert az őszinteség hiánya volt a Budapesten grassáló kolerának közvetlen oka. Vizsgáljanak meg min-

dent s ahol piszkot, egészségtelen állapotokat találnak, utcán, tereken vagy privát házakban, — járjanak el kérlelhetlen szigorral. Különösen felhívjuk a figyelmüket a tulzsufolt szegények házára, melynek fertőtlenítése égető szükség, miután ott a bacillusok fajai már most is nagyban grassálnak, csak a komát várják, hogy kitorhessenek. Szégyenítő állapot az a mi ott a szegények házában az aggok, bénák, vakok, süketek és gyenge elműjek között létezik, nem is számítva szemérmert sértő ruházatukat. Ha Szabadkán a kolera kitör, a szegények házáat fogja legelőször kipusztítani, ép azért a legéberebb szigorú intézkedéseket nemcsak kérjük, de követeljük.

— **Esküvő.** Dr. Csillag Károly ügyvéd, f. év október 16-án (vasárnap d. e. 1/2 10 órakor) esküszik a helyb. izrl. imaházban örök hűséget Braun Flóra kisasszonynak, Braun Jakab helyb. kereskedő kedves leányának. Az összeillő fiatal házaspárnak tartós, zavartalan boldogságot kívánunk!

— **Kossuth-árvaház Adán.** Adán egy árvaház alapítását tervezik, mely Kossuth Lajos nevére lesz elnevezve. Ez ügyben e hét folyamán tanácskozára hívja össze a községi bíró azokat, kik hivatva vannak e nemes és fontos ügy alapmunkálatainak megkezdésére. Ez alkalommal egy bizottság fog létesülni, mely első sorban a gyűjtések módzatait beszéli meg, a gyűjtőket kiszemeli, a gyűjtésre az illetőket fölkéri. Mindenki amennyivel bír, hozzájárulhat e nemes cél testé alkotásához:

— **Ekvítációnk** fess, gavalér fiukból áll, melyben IV-ik cs. és kir. huszárezredűktől a következő hadnagyok vannak beosztva: Dienes Elemér, Martyn Arthur, Hegedűs Aladár, Rupp János, Cserhalmy Jenő, Müller Mátyás, Wiennecke Károly, továbbá: Winkler Sándor tiszt helyettes. Az ekvítáció parancsnoka: Sturcz Antal huszár őrnagy, lovaglő tanára: Nagy Ákos huszár főhadnagy s vívó tanára: Ebner Viktor huszár főhadnagy.

— **Közigazgatási bejárás.** A tervezett szabadka-palicsi villamos vasut közigazgatási bejárását a kereskedelmi miniszter, Pap Árpád min. titkár vezetése alatt, f. évi október 8-ára (szombatra) tüzte ki. A pályán, melyet előbb gőzerőre terveztek, a Ganz-féle felső áram vezetésű villamos rendszer alkalmazását vették kilitásba.

— **A kórházi gondnok.** A kik a városi kórház környékén laknak, azoknak majdnem minden nap alkalmuk van, Sebetics Antal kórházi gondnokot a legittasabb állapotban hazatántorogni látni. De gyakran be áll azon körülmény is, hogy Sebetics Antal hatalmas physikai erejét a bor tökéletesen megbénítja épen a kórház előtt, ily esetek beálltával, vagy az üdülő betegek, vagy pedig a szomszédban levő tüzoltók vonszolják be, a kelybeli szabadelvű párt e hatalmas oszlopát. — Felette csodálkozunk azon, hogy kórházi főorvosunk dr. Weisz Ignác ur, ki köztudomás szerint kórházunkat a leglelkiosmeretesebben kezeli, az ily viasz állapotokat elnézi. — Vajon ki fog felelni, ha a gyógyszerek kiosztásánál, mi a gondnok kötelessége felcserélés történend — mi könnyen halál esetet idézhet elő? Erre valóban kíváncsiak vagyunk. Egy szemtanu.

— **A palicsi vendéglők kibérlése.** A város tulajdonához tartozó Palics fürdő-intézetben levő nagyvendéglő és kis-korcsma helyiségek f. hó 3-án, 1893. év január 1-től számított három évre nyilvános árverés útján kiadattak. A nagyvendéglőt Vinkovics Kálmán eddigi fürdő vendéglős. évi 621 frt, a kis kocsmát pedig Gálly György (Gálly Dezső részére) évi 800 frt haszonbérért vette ki.

— **Rendkívüli közgyűlés.** A bor és egyéb fogyasztási adóknak a kibérlése tárgyában f. hó 5-én d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlés tartatott, miután a fogyasztási adóknak a bérlete f. év december végével lejár. A kincstár a fogyasztási adók bérleteért jövőre is évi 251.000 frtot követel. A városi tanács a bérbevétel évi 200.000 frtért javolja, míg ellenben a közgyűlés Gálly György bizottsági tag, Dulics Jenő adóügyi tanácsnok és Mamuzsich Ágoston bizotts. tag felszólalása folytán a fogyasztási adóknak bérbevételét egyhangulag ellenzi s egyuttal utasította a tanácsot, hogy a közgyűlési határozatáról a m. kir. pénzügyminiszteriumot értesitse. Igen helyes intézkedés. Kár volt eddigelé is 56.000 frtot a bérletre reá fizetni. E kidobott összeget nemesebb célra lehetett volna fordítani.

— **A bajai kereskedő ifjak egylete,** új helyiségei megnyitása alkalmából e hó 15-én részben saját könyvtára, részben pedig a főgymn. ifjuság segélyző egyesülete javára, táncal egybekötött fölolvasást rendez. Felolvasó: dr. Horváth Cyrill főgymn. tanár, a felolvasás tárgya: „Az éghajlatt befolyása a szellemi életre.”

— **A vidéki színészet** érdekében. Az országos magyar színészegyesület körlevélben kér támogatást az egyes törvényhatóságoktól. Ez ügyben a belügyminiszter is küldött szét körlevelet a törvényhatóságokhoz, melyben az orsz. színészegyesület kérelmét a törvényhatóságok figyelmébe ajánlotta. — Szabadka város törvényhatósága f. év augusztus 11-én tartott közgyűlésén az országos magyar színészegyesület és nyugdíjintézet segélyezésére 1893. évtől kezdve — további intézkedésig — évi 100 frt segélyt szavazott meg.

— **Harmincezer forintos** pályadíj a difteritisz ellen. Az orvosi tudomány még mindig tehetetlenül áll a difteritisz-szel, a gyermekek e borzasztó betegségével szemben. Görczben egy Lewy nevű gazdag borkereskedő, a kinek egyetlen leánykáját szintén az a betegség ragadta el, végrendeletében harmincezer forintot hagyományozott pályadíj gyanánt annak az orvosnak, a ki sikeres gyógyszert talál fel a difteritisz ellen.

Felelős szerkesztő: **STOCZEK KÁROLY.**

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa folyó évi 263/13602. szám. közgyűlési határozat alapján közhírré teszi, hogy a város tulajdonához tartozó felsorolt homok területek egy láncon részletekben szőlőültetés alá nyilvános szóbeli árverés útján a kített napokon reggeli 8 órától kezdve a helyszínen örök áron elfognak adatni:

I.
Folyó évi október hó 11, 12, 15, 18, 19, 20, 22, 25, 26 és 27-én *Tavankuton* (alsó és felső Csikerián) 508 láncon.

II.
Folyó évi október hó 29-én, november hó 3, 5 és 8-án *Kelebián* a halasi-ut mentén levő közlegelőből 242 láncon és a deszkási erdő mellett 19 láncon és 800 □ öl.

Kikiáltási ár lánconként osztr. ért. 100 frt. Az árverés leütésekor tartozik a vevő lánconként 10 frtot készpénzben azonnal lefizetni, a hátralékos vételár pedig 1893. évi január 1-től kezdődőleg 6%-os kamatokkal együtt 10 év alatt mindenkor január hó 1-én egyenlő részletekben fizetendő. A vevő a megvett területek használatába csak a ministeri jóváhagyás után lép. A birtok az egész vételár lefizetése után fog a vevő nevére telekkönyvileg átíratni. Nem fizetés esetén a város jogosítva van a megvett területet vevő kárára és veszélyére újból elárverezni, mely esetben a vételár és a költségek leszámítása után fennmaradó összeg fog csak a vevőnek visszaadatni.

Szabadka 1892. évi szeptember hó 23-án.
2 — 2. **A városi tanács.**